

Ochrana informácií na zasadnutí valného zhromaždenia spoločnosti s ručením obmedzeným v obchodnoprávných a trestnoprávných intenciách

Anotácia: Autor článku pertraktuje problematiku potenciálneho zastúpenia spoločníka v spoločnosti s ručením obmedzeným na zasadnutí valného zhromaždenia s dôrazom na ochranu informácií prezentovaných zúčastnenými osobami. Predmetná oblasť sa vyznačuje nejasnou reglementáciou, čo vytvára priestor na mylnú aplikačnú interpretáciu s následkom účasti neoprávnených osôb participujúcich na relevantných rokovaniach a zároveň spôsobuje takú mieru ohrozenia zásadných ekonomických skutočností, ktorá aktivizuje príslušné sankcie v intenciách obchodného práva, ako aj trestného práva. Autor ponúka príslušné riešenia s cieľom predísť narušeniu autonómnej integrity rozhodovacích procesov v spoločnosti, a to argumentáciou prostredníctvom vlastných skúseností z advokátskej praxe, revíziou názorov renomovaných odborníkov a vybranými rozhodnutiami najvyšších súdnych inšancií v Slovenskej republike a v Českej republike. Predmetný príspevok reaguje na objektívny stúpajúci význam a z toho vyplývajúcu potrebu znalosti štruktúry obchodných spoločností tých členov Policajného zboru, ktorých odborné zameranie zasahuje do vybraných segmentov ekonomickej kriminality.

Kľúčové slová: spoločnosť s ručením obmedzeným, spoločník, valné zhromaždenie, Obchodný zákonník, Trestný zákon, trestný čin, obchodné tajomstvo, dôverná informácia, súdne rozhodnutie.

Východiskovou konštatáciou pre predmet skúmania tohto príspevku je fakt, že valné zhromaždenie je v kapitálových obchodných spoločnostiach (t. z. spoločnosť s ručením obmedzeným a akciová spoločnosť) primárnou rozhodovacou platformou obsahujúcou v zásade všetky podstatné štrukturálne prvky (obsadenie orgánov spoločnosti, ich základné práva a povinnosti a pod.) a **ekonomické** otázky (podnikateľské ciele, marketingová stratégia, účasť na budúcich verejných obstarávaníach s návrhom cenových relácií na účely podania príslušných ponúk a pod.). V tejto súvislosti je nutné skúmať postavenie valného zhromaždenia v zákonomnom rámci, t. z. ako najvyšší orgán spoločnosti zložený výlučne zo spoločníkov, ktorý sprostredkovane napĺňa ich právo na podieľanie sa na riadení spoločnosti. Tento kompetenčný status valného zhromaždenia je kreovaný ustanovením § 125 Obchodného zákonníka (zák. č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, ďalej len ObchZ)¹. Valné zhromaždenie možno chápať ako „formalizované zhromaždenie, ktorého funkcia spočíva predovšetkým v tom, aby tu spoločníci kvalifikovaným spôsobom dospeli

¹ § 125 ObchZ:

(1) Valné zhromaždenie spoločníkov je najvyšším orgánom spoločnosti. Do jeho pôsobnosti patrí:

- a) schválenie konaní urobených osobami konajúcimi v mene spoločnosti pred jej vznikom,
- b) schvaľovanie riadnej individuálnej účtovnej závierky a mimoriadnej individuálnej účtovnej závierky a rozhodnutie o rozdelení zisku alebo úhrade strát,
- c) schvaľovanie stanov a ich zmien,
- d) rozhodovanie o zmene spoločenskej zmluvy (§ 141), ak je zákonom alebo spoločenskou zmluvou zverené do pôsobnosti valného zhromaždenia,
- e) rozhodovanie o zvýšení alebo znížení základného imania a rozhodovanie o nepeňažnom vklade,
- f) vymenovanie, odvolanie a odmeňovanie konateľov,
- g) vymenovanie, odvolanie a odmeňovanie členov dozornej rady,
- h) vylúčenie spoločníka podľa § 113 a 121 a rozhodovanie o podaní návrhu podľa § 149,
- i) rozhodovanie o zrušení spoločnosti alebo o zmene právnej formy, ak to spoločenská zmluva pripúšťa,
- j) rozhodovanie o schválení zmluvy o predaji podniku alebo zmluvy o predaji časti podniku,
- k) ďalšie otázky, ktoré do pôsobnosti valného zhromaždenia zveruje zákon, spoločenská zmluva alebo stanovy spoločnosti.

(2) Pokiaľ spoločenská zmluva, prípadne stanovy neurčujú inak, rozhoduje valné zhromaždenie aj o vymenovaní a odvolaní prokuristu.

(3) Valné zhromaždenie si môže vyhradiť rozhodovanie vecí, ktoré inak patria do pôsobnosti iných orgánov spoločnosti.

k vyjadreniu svojej spoločnej vôle, pokiaľ ide o zásadné otázky existencie a činnosti spoločnosti i uplatnenia svojich vlastných spoločníckych práv. Výsledok hlasovania potom vo svojej väčšinovej časti predstavuje kolektívnu vôľu všetkých a je záväzný aj pre tých spoločníkov, ktorí prejavili vôľu menšinovú, prípadne sa na rokovaní valného zhromaždenia vôbec nezúčastnili. Tieto mechanizmy dovoľujú prepojiť osobný substrát spoločnosti – jednotlivých spoločníkov s ich záujmami a vôľou – so spoločnosťou ako samostatnou právnickou osobou, ktorá je rovnako schopná tvorby a prejavu vôle“². Primárnym cieľom tohto príspevku však nie je posudzovanie kompetencií valného zhromaždenia, ale rozsah ich aplikácie v praxi v dôsledku prejavu vôle spoločníka (spoločníkov) vrátane ich účasti na zasadnutí valného zhromaždenia a prezentácie informácií, ktorých sprístupnenie a zneužitie by aktivizovali príslušné **obchodnoprávne a trestnoprávne sankcie**.

Pojem „valné zhromaždenie“ je dlhodobo zaužívaný a podľa môjho názoru vcelku prijateľný. Ustanovenie § 125 ods. 1 ObchZ hovorí o „valnom zhromaždení spoločníkov“ a bežný podnikateľ s vymedzením okruhu osôb oprávnených zúčastňovať sa a hlasovať na valnom zhromaždení zrejme nezaváha. Polemiku o tom, kým je vlastne valné zhromaždenie tvorené, považujem za „teoretizovanie pre teoretizovanie“ a ako nástroj spochybnenia neuznám ani komparáciu s úpravou valného zhromaždenia v akciovej spoločnosti³. Dielo, na ktoré odkazujem, sa pri posudzovaní personálneho obsadenia valného zhromaždenia a otázky jeho klasifikácie ako orgánu spoločnosti obracia na tvrdenia profesora Eliáša – podľa neho valné zhromaždenie nie je v skutočnosti orgánom spoločnosti, orgánom spoločnosti sú všetci spoločníci ako celok⁴. Opäť budem protirečiť svojim argumentom už zmieneným v citácii Hanesových⁵ názorov v predchádzajúcich riadkoch: spoločnosť „sama“ je reprezentovaná spoločníkmi a „vôľa“ spoločnosti je len právnym výsledkom vôle spoločníkov. Charakter valného zhromaždenia ako orgánu posilňuje aj Hanes (napriek niektorým už v poznámkach pod čiarou uvedeným a podľa môjho názoru protichodným tvrdeniam) citovaním ďalších autorov: „valné zhromaždenie tvoria všetci spoločníci, nielen tí, ktorí sú prítomní na jeho rokovaní“ (Štenglová⁶), podľa Dědiča je valné zhromaždenie „trvalým orgánom spoločnosti, zloženým zo všetkých spoločníkov, pričom tento orgán sa schádza na zasadnutiach, aby na nich spoločníci prejavovali svoju individuálnu vôľu a transformovali ju do rozhodnutí valného zhromaždenia“⁷. Permanentný charakter valného zhromaždenia ako orgánu schádzajúceho sa podľa priebežnej aktivity spoločníkov je najschodnejšou teóriou z teoretického i praktického hľadiska – zloženie valného

² ELIÁŠ, K., BARTOŠÍKOVÁ, M., POKORNÁ, J. a kol. *Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé*. 5. vydání. Praha. C. H. Beck. 2005. str. 208.

³ HANES, D. *Společnost s ručením obmedzeným v novej právnej úprave*. Edícia praktické príručky. IURA EDITION. Bratislava. 2002. str. 207. Podľa autora „Obchodný zákonník totiž nikde neustanovuje, kto tvorí valné zhromaždenie spoločnosti s ručením obmedzeným. Na rozdiel od tejto úpravy v ustanoveniach o akciovej spoločnosti sa uvádza, že valné zhromaždenie sa skladá zo všetkých na ňom prítomných akcionárov (§ 184 ods. 1 ObchZ).

⁴ ELIÁŠ, K. *Společnost s ručením omezeným*. PROSPEKTRUM, spol. s r.o. Praha. 1997. str. 133.

⁵ HANES, D. *Společnost s ručením obmedzeným v novej právnej úprave*. Edícia praktické príručky. IURA EDITION. Bratislava. 2002. str. 206. Autor v polemike o povahe valného zhromaždenia cituje staršiu odbornú literatúru – názor formulovaný T. Floreánom je hodnotnejší ako množstvo dnešných vedeckých publikácií: „uplatnenie väčšinového princípu na valnom zhromaždení a s ním súvisiace formálne náležitosti zvolávania, konania a rozhodovania valného zhromaždenia za zákonom určenej účasti spoločníkov vytvárajú z neho orgán spoločnosti. Valné zhromaždenie nie je už spoločnosť sama, nie sú to všetci spoločníci, je to ich v zákone, v zmluve alebo v stanovách určená väčšina, ktorá rozhoduje podľa všetkých formálnych postupov upravených v zákone, zmluve, resp. v stanovách. Ak väčšinové rozhodnutie valného zhromaždenia je rozhodnutie vôle orgánu spoločnosti, je to napokon už len akoby vôľa všetkých spoločníkov, ktorá platí za vôľu spoločnosti samej“ – FLOREÁN, T. *Kapitálová koncentrácia*. Bratislava. PF UK. 1939. str. 261.

⁶ ŠTENGOVÁ, I. *Obchodní zákoník. Komentář*. 5. vydání. Praha. C.H. Beck. 1998. str. 294.

⁷ DĚDIČ, J., KUNEŠOVÁ, SKÁLOVÁ, J. *Společnost s ručením omezeným z právního a účetního pohledu*. Praha. Polygon. 1999. str. 366-367.

zhromaždenia je dané aktuálnou podobou spoločenskej zmluvy. Valné zhromaždenie sa ako orgán nevolí, prípadne nevymenúva opakovane pred každým jej zasadnutím (špecifikuje sa len jej vnútorné rozdelenie jednorazových funkcií: predseda, overovateľ a zapisovateľ). Jeho obsadenie počas existencie spoločnosti závisí len od prístúpenia či vystúpenia spoločníkov do/zo spoločnosti a bez ohľadu na to, či sa spoločník (či viacerí spoločníci) na valnom zhromaždení zúčastnia alebo nie. Pre túto úvahu nie je dôležité, či je valné zhromaždenie pre ten-ktorý prípad uznávaniaschopné alebo nie – účasť na valnom zhromaždení je v zmysle judikatúry Najvyššieho súdu SR **právom**, nie povinnosťou, a aj keby sa spoločník na zasadnutí tohto orgánu nikdy nezúčastnil, tak svoje právo účasti a istého „členstva“ na valnom zhromaždení ne stráca, pretože valné zhromaždenie je **vždy** (t. z. počas celého „života“ spoločnosti) tvorené všetkými spoločníkmi⁸. Úlohou tohto odseku nie je čitateľa príspevku „zmiast“ zbytočnou právnou teóriou – našim cieľom je vysvetliť, že aj v prípade, ak na zasadnutí valného zhromaždenia budú prezentované informácie, o ktorých mali zúčastnené osoby zachovávať mlčanlivosť, tak **následná obchodnoprávna ani trestnoprávna zodpovednosť nemôže byť generálne spájaná s valným zhromaždením ako celistvým orgánom spoločnosti**. Právne zodpovedným je **vždy len fyzická osoba**, ktorá sa dopustila prezradenia chránených informácií na zasadnutí valného zhromaždenia a ktorá potenciálne napĺňa príslušné sankčné ustanovenia ObchZ alebo Trestného zákona (zák. č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov, ďalej len TZ), a to najmä v súvislosti s **§ 264 TZ (Ohrozenie obchodného, bankového, poštového, telekomunikačného a daňového tajomstva) a § 265 TZ (Zneužívanie informácií v obchodnom styku)**.

Podnikateľská rutina si často vyžaduje operatívne riešenia najmä vo forme zastúpenia spoločníka na zasadnutí valného zhromaždenia **inou osobou** (t. z. osobou, ktorá nie je spoločníkom spoločnosti) z dôvodu nevôle spoločníka či akýchkoľvek iných prekážok, ktoré však pre platné splnomocnenie zástupcu nie sú dôležité. Vzhľadom na to, že – ako som už konštatoval – účasť na zasadnutí valného zhromaždenia je právom a nie povinnosťou, tak prípadná fyzická absencia spoločníka **nemusí byť zdôvodnená** (rovnaký názor zastáva aj Eliáš, v citácii uvádzam aj zaujímavý judikát Vrchného soudu v Praze z rovnakej publikácie⁹). V rámci zmluvnej slobody síce je možné znením spoločenskej zmluvy zaviazat' spoločníka na uvedenie dôvodu, z akého sa na zasadnutí nezúčastní, ale bez praktického významu, keďže jeho prítomnosť na zhromaždení v zásade (ako už bolo uvedené) nie je možné vynútiť. Pertraktovaná možnosť zastúpenia spoločníka na valnom zhromaždení vrátane rámcovej úpravy kolízie záujmov z dôvodu rozdielnej podstaty orgánov a tým i esencie konania ich členov je obsiahnutá v § 126 ObchZ v nasledujúcom znení: „*Spoločník sa zúčastňuje na rokovaní valného zhromaždenia osobne alebo v zastúpení splnomocnencom na základe*

⁸ V súvislosti s „voľnosťou“ účasti spoločníka na valnom zhromaždení je zaujímavý názor autorského kolektívu pod vedením Ovečkovej, podľa ktorého vo vzťahu k tejto účasti si spoločníci môžu v spoločenskej zmluve zakotviť aspoň povinnosť prihlásenia účasti na valnom zhromaždení zo strany spoločníka, aj keď stále platí, že nie povinnosť účasti samotnej. „*Nebolo by v rozpore so zákonom, keby spoločenská zmluva zaväzovala spoločníkov k povinnosti prihlásiť svoju účasť na valnom zhromaždení v určitom časovom predstihu, prípadne by určila, že konatelia sú oprávnení uviesť v pozvánke záväznú lehotu, počas ktorej sú spoločníci povinní prihlásiť u konateľov svoju účasť na valnom zhromaždení s cieľom organizačno-technicky zabezpečiť rokovanie na valnom zhromaždení.*“ – OVEČKOVÁ, O. a kolektív *Obchodný zákonník. Komentár*. IURA EDITION. Bratislava. 2005. str. 415

⁹ ELIÁŠ, K. *Společnost s ručením omezeným*. PROSPEKTRUM, spol. s r.o. Praha. 1997. str. 142. „*Účast na valné hromadě je právem, nikoli povinností každého společníka. Proto je nelze stíhat za to, že tohoto svého práva nevyužije. Bylo již judikováno, že ani opakovaná neomluvná neúčast společníka nezakládá důvod k jeho soudnímu vyloučení ze společnosti podle § 148. Bylo však také judikováno, že „stav, kdy nepřítomnost společníka znemožňuje výkon práv a povinností ostatních společníků“ zakládá skutkovou podstatu uvedenou v § 148 odst. 1, a zakládá tudíž i právní důvod k tomu, aby se ostatní společníci domohli zrušení svého členství v s.r.o. (Krajský soud v Brně, čj. 29/10 Cm 33/93. Právní praxe v podnikání. 1995. č. 11. str. 33 a následující).*“

písomného plnomocenstva. Splnomocnencom nesmie byť konateľ alebo člen dozornej rady spoločnosti“). Dikcia „spoločník sa zúčastňuje...“ nie je z teoretického hľadiska legislatívne „učesaným“ riešením, aj keď v komplexnej kooperácii súvisiacich ustanovení výklad zakladajúci povinnosť jeho účasti samozrejme nie je schodný. Neustála snaha o precizovanie práva by však mala byť menovateľom normotvornej činnosti zákonodarcu bez ohľadu na právne odvetvie a v tomto duchu by predmetné ustanovenie malo doznať malej, no podstatnej zmeny. Nespochybniteľné určenie povinnosti či práva v separovanom logickom a gramatickom výklade čiastkového problému zjednoduší orientáciu v zákone v dôsledku vnímania príslušných ustanovení ako jasne vyhranených pravidiel nezávislých na komplexnom výklade súvisiacich paragrafov. Predmetné ustanovenie by v súlade s požiadavkami teórie a zároveň rešpektovaním zaužívanej praxe malo obsahovať podstatu dispozitívneho riešenia účasti na valnom zhromaždení: „Spoločník sa **môže** zúčastniť na rokovaní valného zhromaždenia osobne alebo v zastúpení splnomocnencom“. I keď sa nechcem slepo vyhýbať pravdepodobnej podstate § 126 ObchZ, ktorý sa v platnom znení zaoberá skôr možnosťou personálnej substitúcie a nie účasťou samou osebe, som presvedčený o mnou možno idealisticky zastávanej správnosti výslovného zakotvenia práva osobnej alternácie na účel pomyselnej „ideálnej“ podoby zákona. Opäť však nie je mojím úmyslom zachádzať do spleti teoretického práva – výsledkom tohto odseku je, že každý spoločník v spoločnosti s ručením obmedzeným má **neodňateľné** právo nechať sa zastúpiť na zasadnutí valného zhromaždenia **akokoľvek** inou osobou, t. z. aj takou, ktorá by potenciálne mohla mať konkurenčný obchodný záujem, a to napr. z dôvodu jej participácie na činnosti iného súťažiť (t. z. priameho alebo nepriameho konkurenta) na relevantnom trhu. Napriek tomu, že napr. účasť štatutárneho orgánu alebo spoločníka konkurenta, ktorého pozícia je relatívne spoľahlivo overiteľná v evidencii obchodného registra, by s vysokou mierou pravdepodobnosti potvrdila jeho tendenčnú prítomnosť na zasadnutí valného zhromaždenia (napr. úmyslom získať informácie tvoriace obchodné tajomstvo a jeho následné vyzradenie nepovolanej osobe), tak ostatní spoločníci logicky nie sú subjektívne ani objektívne oprávnení prezumovať úmysel takejto osoby ohroziť obchodné tajomstvo (resp. obchodné tajomstvá), ktoré v zmysle programu zasadnutia bude predmetom rokovania. To znamená, že aj takémuto v zásade „preukázanému“ konkurentovi (na základe spomínanej evidencie na obchodnom registri) spoločníci **musia** na základe jeho plnej moci dovoliť zúčastniť sa na zasadnutí valného zhromaždenia. Keďže ObchZ ani TZ túto fázu zasadnutia valného zhromaždenia neumožňuje akokoľvek hmotnoprávne „klasifikovať“ ako nelegálne konanie, tak v praxi sa po vyhodnotení situácie regulárni spoločníci spoločnosti dohodnú na spoločnom odchode zo zasadnutia valného zhromaždenia tak, aby sa pre spoločnosť významne ekonomické informácie nemohli dostať do dispozície „cudzej“ osoby, ktorá sa na zasadnutí valného zhromaždenia mala zúčastniť ako zástupca neprítomného spoločníka.

Prvá veta § 126 ObchZ je „vinníkom“ v praxi často vznikajúceho (a s predchádzajúcim textom úzko súvisiaceho) problému, ktorým je účasť spoločníka spoločnosti na valnom zhromaždení „bok po boku“ so svojím splnomocnencom. V tomto pomáha zákon o niečo aktívnejšie – možnosť personálne ohraničenej voľby, t. z. a) osobnej účasti spoločníka **alebo** b) jeho zastúpenia splnomocnencom (citujúc znenie skúmaného ustanovenia § 126 ObchZ) je logická najmä z dôvodu hypotetického udeľovania v podstate neobmedzeného počtu splnomocnení a tým i zvyšovania počtu osôb prítomných na zasadnutí valného zhromaždenia. Takéto konanie by síce nemalo vplyv na počet hlasov patriacich tomuto spoločníkovi, no prítomnosť osôb (v praxi právnik, poradca, „známy“...) na internom rozhodovaní spoločnosti ako porušenie mnou spomínanej a zdôrazňovanej súkromnoprávnej integrity spoločníkov a spoločnosti samej osebe výrazne znižuje „pohodlie“ a reálnu komunikáciu v rámci spomínaných charakteristík. **Je jednoznačne proti záujmom spoločnosti, aby informácie o jej chode a interných rozhodnutiach boli sprístupnené**

v podstate nezainteresovaným osobám. V zmysle uvedeného tak možno v súlade s teóriou i potrebami praxe vyvodit', že v prípade udelenia plnomocenstva sa **nemôžu** na rokovaní valného zhromaždenia zúčastniť **súčasne** splnomocňujúci spoločník aj jeho splnomocnenec, ale **len jeden z nich**¹⁰. Ďalšie osoby sú z rokovania valného zhromaždenia vylúčené, iba ak by prítomnosť iných osôb ako spoločníkov, ich v súlade so zákonom splnomocnených splnomocnencov a iných zákonom oprávnených osôb (konateľ, členovia dozornej rady, likvidátor, správca konkurznej podstaty, vyrovnací správca), bola na valnom zhromaždení odsúhlasená. Už načrtnutú a s problematikou „dvojitej“ účasti na valnom zhromaždení súvisiacu otázku možnosti udelenia plnomocenstva viacerým osobám zákon síce v úprave „eseročky“ nerieši (takže v praxi to nie je vylúčené), v rámci reálnej skutkovej neefektívnosti takéhoto postupu a teoretického „podloženia“ argumentu účasti **iba** spoločníka alebo **iba** jeho splnomocnenca na valnom zhromaždení, je však vhodné v zmysle komplexného vedeckého pohľadu komparovať aj § 184 ods. 1 ObchZ upravujúceho účasť na zasadnutí tohto orgánu v akciovej spoločnosti. Tu zákon počíta aj s možnosťou udelenia plnomocenstva viacerým osobám a zároveň nezabúda takúto situáciu reglementovať s cieľom bezproblémového priebehu valného zhromaždenia aspoň v rámci uplatnenia hlasovacích práv – „*Akcionár sa zúčastňuje na valnom zhromaždení osobne alebo v zastúpení na základe písomného splnomocnenia (ďalej len "prítomný akcionár"). Ak akcionár udelí splnomocnenie na výkon hlasovacích práv spojených s tými istými akciami na jednom valnom zhromaždení viacerým splnomocnencom, spoločnosť umožní hlasovanie tomu zástupcovi, ktorý sa na valnom zhromaždení zapísal do listiny prítomných skôr*“. Výklad tohto ustanovenia je tak z hľadiska fyzickej prítomnosti viacerých splnomocnencov jedného akcionára postavený na rovnakých základoch – voľba iba jednej z osôb (spoločník alebo jeho splnomocnenec v spoločnosti s ručením obmedzeným, prípadne akcionár alebo jeho splnomocnenec v akciovej spoločnosti) determinovaná slovom „alebo“ a do určitej miery (aj keď s menšou argumentačnou silou) tiež určenie „počtu“ fyzických účastí osôb podľa formulácie § 126 ObchZ podmieneného jednotným číslom dovoľujúcim účasť na valnom zhromaždení **iba** „spoločníkovi“ alebo **iba** jeho „splnomocnencovi“.

Problematika zastúpenia spoločníka splnomocnencom by v zmysle občas až prekvapivej kreativity podnikateľov v praxi nebola úplná bez úvahy o jej prípadnom obmedzení či úplnom vylúčení špeciálnou úpravou v zakladateľskom dokumente. Zákon síce o zákaze takéhoto riešenia nehovorí, avšak znenie § 126 ObchZ takéto zmýšľanie neumožňuje (ako som už v iných súvislostiach uviedol) – prípadné vylúčenie možnosti personálnej substitúcie splnomocnencom by znamenalo obmedzenie práva spoločníka podieľať sa na riadení spoločnosti. Rovnaký názor, aj keď bez bližšej argumentácie, prezentuje komentár k ObchZ spracovaný autorským kolektívom pod vedením J. Suchožu¹¹.

¹⁰ Pozri aj: PATAKYOVÁ, M. a kolektív *Obchodný zákonník. Komentár*. 1. vydanie. C. H. Beck. Praha. 2006. str. 305. V texte nad čiarou prezentovaný názor zastávajú aj autori slovenského komentára k ObchZ vydavateľstva C. H. Beck, aj keď § 126 ObchZ bližšie neskúmajú, a tak chýba odôvodnenie konštatácie, že „z textu ustanovenia vyplýva, že buď sa na rokovaní valného zhromaždenia zúčastní spoločník osobne, alebo jeho zástupca. Ustanovenie neumožňuje, aby sa na tomto rokovaní zúčastnili súčasne aj spoločník, aj jeho zástupca“.

¹¹ Pozri aj: SUCHOŽA, J. a kolektív *Obchodný zákonník a súvisiace predpisy. Komentár*. EUROUNION, spol. s r.o. Bratislava. 2003. str. 280. „Spoločenská zmluva nemôže vylúčiť možnosť spoločníka nechať sa zastupovať svojím zástupcom na rokovaní valného zhromaždenia (...) Zástupca spoločníka má rovnaké oprávnenie ako spoločník, ktorého zastupuje“. S poslednou vetou citovaného názoru sa taktiež plne stotožňujem – pokiaľ je udelené plnomocnenstvo na účel účasti splnomocnenca na valnom zhromaždení, tak má rovnaké práva, aké by mal splnomocňujúci spoločník v prípade, že by sa na zasadnutí valného zhromaždenia zúčastnil osobne. Právo účasti spoločníka na valnom zhromaždení je od práva hlasovať na zasadnutí tohto orgánu neoddeliteľné (okrem hlasovania o tých otázkach, o ktorých spoločník nemôže hlasovať zo zákona – § 127 ods. 5 ObchZ).

Z judikatúry:

Pomocou podobného princípu nemožnosti „viacnásobného“ zastúpenia jedného spoločníka na valnom zhromaždení zákon rieši aj prípad, keď obchodný podiel patrí viacerým osobám. Tieto osoby „vo svojom súhrne platia za jediného spoločníka a z tohto dôvodu si musia zaistiť zastúpenie spoločným zástupcom“¹², čo jasne vyplýva zo znenia § 114 ods. 3 ObchZ¹³, ktorému však vecne (aj keď nie systematicky) predchádza „kmeňová“ úprava § 117 ObchZ determinujúca nedeliteľnosť obchodného podielu¹⁴. V teórii je frekventovane požívaný pojem „jednotnosť“ obchodného podielu, ktorý taktiež súvisí s už spomínanou problematikou jeho potenciálneho „vlastníctva“ jednou či viacerými osobami (pojem „vlastníctvo“ schválne ohraničujem úvodzovkami, keďže v spojení s obchodným podielom nemožno hovoriť o „vlastníctve“ v plnom teoreticko-právnom zmysle)¹⁵.

Relatívne jasné informácie ohľadom udelenia plnomocenstva na účely zastupovania spoločníka na zasadnutí valného zhromaždenia možno redukovať na jeho obsahové náležitosti: identifikačné údaje splnomocniteľa, účel udeleného plnomocenstva, dátum a podpis splnomocniteľa. Podpis na plnomocenstve síce zo zákona nemusí byť overený notárom, ale podnikateľská prax káže zvyšovať istotu každej písomnosti na najvyššiu možnú mieru¹⁶. Takéto zastúpenie podlieha generálnej občianskoprávnej úprave § 22 – 24 a § 31 – 33b OZ. Špeciálna obchodnoprávna reglementácia je obohatená o už spomenutú nutnosť vyhotovenia plnej moci v písomnej forme, ktorá by mala byť priložená k zápisnici o valnom zhromaždení. Profesorka Pelikánová však správne poukazuje na fakt, že v zmysle subsidiárnej úpravy medzi OZ a ObchZ by táto podmienka trvala aj v prípade jej absencie v § 126 ObchZ, keďže takúto formu splnomocnenia na úkony, ktoré sa majú vykonať v písomnej forme, vyžaduje už § 31 ods. 4 OZ¹⁷.

V tejto súvislosti tak pre zaujímavosť odkazujem na jeden zo starších judikátov uvádzaných v komentári k ObchZ od K. Eliáša: „Váž. 12 312 (z roku 1933): Z toho, že zástupce společníka je zmocněn účastnit se valné hromady, nikterak ještě samo o sobě neplyne zmocnění k výkonu hlasovacího práva“ - ELIÁŠ, K. a kolektiv *Obchodní zákoník*. Praktické poznámkové vydání s výběrem judikatury od roku 1900. LINDE PRAHA, a.s. Praha. 2004. str. 307

¹² ELIÁŠ, K. *Společnost s ručením omezeným*. PROSPEKTRUM, spol. s r.o. Praha. 1997. str. 142

¹³ Prvá a druhá veta § 114 ods. 3 ObchZ:

Jeden obchodný podiel môže patriť viacerým osobám. Svoje práva z tohto obchodného podielu môžu tieto osoby vykonávať len prostredníctvom spoločného zástupcu a na splácanie vkladu sú zaviazaní spoločne a nerozdielne.

¹⁴ § 117 ods. 1 ObchZ:

Rozdelenie obchodného podielu je možné len pri jeho prevode alebo prechode na dediča alebo právneho nástupcu spoločníka. Na rozdelenie podielu je potrebný súhlas valného zhromaždenia.

¹⁵ Pozri aj: PELIKÁNOVÁ, I. *Komentář k obchodnímu zákoníku*. 2. díl. Praha: LINDE. 1995. str. 259-260. „S principem jednotnosti obchodního podílu a s možností rozdělit jej jen za podmínek uvedených v § 117 ObchZ souvisí speciální konstrukce spolujitelství obchodního podílu (nelze zde mluvit o spoluvlastnictví s ohledem na zmíněnou úzkou úpravu předmětu vlastnického práva; je možné mluvit o tom, že někdo je majitelem obchodního podílu, protože majetek je pojem zahrnující nejen hmotné věci, ale také práva a jiné majetkové hodnoty, jakými je i obchodní podíl; je tedy rozdíl mezi „vlastníkem“ a „majitelem“; obecná úprava spoluvlastnictví v OZ by mohla být aplikována jenom analogicky). Spolujitelé mohou svá společná práva vykonávat jenom prostřednictvím společného zástupce (...) Vzhledem k neexistenci právní úpravy „spolujitelství“ obchodního podílu budou se vztahy jeho účastníků v souladu s ustanovením § 853 OZ řídit ustanoveními OZ, která upravují vztahy obsahem i účelem nejbližší, tedy ustanoveními o spoluvlastnictví v § 136 a násl. OZ. To odpovídá zásadní přípustnosti analogie v soukromém právu.

¹⁶ Pozri aj: ELIÁŠ, K. a kolektiv *Obchodní zákoník*. Praktické poznámkové vydání s výběrem judikatury od roku 1900. LINDE PRAHA, a.s. Praha. 2004. str. 307. „Společenská smlouva může vyžádat úřední ověření podpisu zmocnitele na plné moci“. Rovnaký názor možno nájsť aj v komentári k českému ObchZ od vydavateľstva C. H. Beck, podľa ktorého „pro plnou moc k zastoupení společníka na jednání valné hromady obchodní zákoník nepředepisuje úřední ověření podpisu“....„Nelze však vyloučit, že takové ověření uloží společníkům společenská smlouva“ – Štenglová, I., Pliva, S., Tomsa, M. a kol. *Obchodní zákoník. Komentář*. 10., podstatně rozšířené vydání. Praha. C. H. Beck. 2005. str. 420

¹⁷ PELIKÁNOVÁ, I. *Komentář k obchodnímu zákoníku*. 2. díl. Praha: LINDE. 1995. str. 309. Podľa autorky musí byť plnomocenstvo vyhotovené v písomnej forme „nejen v případě právních úkonů realizovaných

Druhá veta § 126 ObchZ z logických dôvodov negatívne vymedzuje okruh osôb vylúčených z možnosti platného zastúpenia spoločníka na valnom zhromaždení. Snaha o zachovanie plne odborne nezávislej činnosti konateľa (konateľov) a členov dozornej rady z dôvodu potenciálnej kolízie záujmov má nepochybne svoje opodstatnenie. Generálny podklad na takéto poňatie problematiky zastúpenia opäť nájdeme v príslušných ustanoveniach OZ vylučujúcich zastúpenie osobou, ktorej záujmy sú v rozpore so záujmami zastúpeného¹⁸, čo je určujúce aj pre zákonom nezakazovanú možnosť zastúpenia viacerých spoločníkov tým istým splnomocnencom, ktorá bude v prípade potreby posudzovaná *ad hoc* práve z hľadiska miery rizika konfliktu záujmov takto zastúpených spoločníkov. Rovnaké kritérium slúži aj na zastúpenie spoločníka iným spoločníkom spoločnosti¹⁹. Za prípadnú „kolíziu“ záujmov však v tomto prípade nemožno považovať uvedenú východiskovú situáciu, keď sa spoločník nechá zastúpiť na zasadnutí valného zhromaždenia osobou, ktorá je aktívna (v obchodnoprávnom, pracovnoprávnom alebo inom právne relevantnom režime) v konkurenčnom podnikateľskom subjekte. Je to tak preto, lebo potenciálna kolízia záujmov predpokladá kolíziu v cieľoch fyzickej osoby (napr. spomínaného likvidátora, resp. správcu konkurznej podstaty a pod.) a záujmov spoločnosti ako právnickej osoby. Ak by sme posudzovali záujmy neprítomného spoločníka a jeho splnomocneného zástupcu, hoci by aj pochádzal z konkurenčného subjektu, tak ku kolízii záujmov z tohto hľadiska nedôjde, pretože ide o ich individuálne snahy fyzických osôb a nie o ciele spoločnosti samej osebe (aj keď z morálneho hľadiska by mali byť všetky iniciatívy každého spoločníka prioritne realizované v prospech spoločnosti). V nadväznosti na uvedené je prítomnosť osoby, ktorá zastupovala neprítomného spoločníka na zasadnutí valného zhromaždenia, spôsobilá naplniť príslušné sankčné mechanizmy **obchodnoprávnej a/alebo trestnoprávnej roviny až neskôr, t. z. po zasadnutí a s tým**

v písomnej forme, ale i když se netýká jen určitého právního úkonu (čo taktiež vyplýva z § 31 ods. 4 OZ). Na valné hromadě bude zpravidla zmocněnec činit více rozličných právních úkonů jménem společníka“.

Pozri aj: § 31 OZ – zastúpenie na základe plnomocnenstva:

(1) *Pri právnom úkone sa možno dať zastúpiť fyzickou alebo právnickou osobou. Splnomocniteľ udelí na tento účel plnomocnenstvo splnomocnencom, v ktorom sa musí uviesť rozsah splnomocneného oprávnenia.*

(2) *Pri plnomocnenstve udelenom právnickej osobe vzniká právo konať za splnomocniteľa štatutárnemu orgánu tejto osoby alebo osobe, ktorej tento orgán udelí plnomocnenstvo.*

(3) *Plnomocnenstvo možno udeliť aj niekoľkým splnomocnencom spoločne. Ak v plnomocnenstve udelenom niekoľkým splnomocnencom nie je určené inak, musia konať všetci spoločne.*

(4) *Ak je potrebné, aby sa právny úkon urobil v písomnej forme, musí sa plnomocnenstvo udeliť písomne. Písomne sa musí plnomocnenstvo udeliť aj vtedy, ak sa netýka len určitého právneho úkonu.*

¹⁸ Ustanovenie § 22 ods. 2 OZ: „Zastupovať iného nemôže ten, kto sám nie je spôsobilý na právny úkon, o ktorý ide, ani ten, záujmy ktorého sú v rozpore so záujmami zastúpeného“.

Pozri aj: PELIKÁNOVÁ, I. *Komentár k obchodnímu zákoníku*. 2. díl. Praha: LINDE. 1995. str. 309. „Obava z kolízie zájmu zrejme vedľa zákonodárce k vylúčeniu zastupovania jednatelem. Je to ovšem podivné v kontextu s úpravou družstva, v němž je zastupování člena možné naopak jenom jiným členem družstva. V akciové společnosti není žádné omezení. Zahraniční praxe zná zastupování akcionářů členem představenstva jako dovolené jednání.“

Pozri aj: ELIÁŠ, K. *Společnost s ručením omezeným*. PROSPEKTRUM, spol. s r.o. Praha. 1997. str. 143.: „Otázka, zda si několik společníků může zvolit společného zástupce, je v literatuře sporná. Z absence výslovného zákonného zákazu, který v tom směru uplatněn není, je namístě přitakat dovolenosti takového řešení. Není totiž žádný právní důvod pro to, abychom u společníků téže společnosti předpokládali a priori a paušálně jejich rivalitu. Opačný závěr lze pro konkrétní situace připustit jen tehdy, odůvodňují-li jej skutkové okolnosti jednotlivých případů“. Záporné stanovisko argumentujúce v zmysle § 22 OZ určitou „prezumpciou“ možnosti záujmovej kolízie prezentuje Dědič v komentári k ObchZ – Dědič, J.: *Obchodní zákoník s podrobným komentářem*. Trizonia. Praha. 1992. str. 175

¹⁹ Pozri aj: HANES, D. *Společnost s ručením omezeným v novejšej právnej úprave*. Edícia praktické príručky. IURA EDITION. Bratislava. 2002. str. 210. „Obchodný zákoník nerieši otázku, či sa má dať každý spoločník zastúpiť iným splnomocnencom vzhľadom na možnosť rozporu záujmov spoločníkov na valnom zhromaždení, alebo či je možné, aby jeden splnomocnenec zastupoval aj viacerých spoločníkov. To podľa našej mienky zákon ani riešiť nemôže a ani z ustanovenia § 126 ObchZ nemožno vyvodit' nevyhnutnosť, aby každého spoločníka zastupoval iný zástupca“.

spojenými úkonmi voči nepovolaným osobám. Následne vytvorený právny rámec (napr. § 51 ObchZ – Porušenie obchodného tajomstva, § 264 TZ – Ohrozenie obchodného, bankového, poštového, telekomunikačného a daňového tajomstva alebo § 265 TZ – Zneužívanie informácií v obchodnom styku) síce ponúka dotknutým subjektom možnosti domáhať sa svojich práv v obchodnoprávných aj trestnoprávných intenciách²⁰, ale ekonomický rozsah škôd spôsobených napr. ohrozením obchodného tajomstva je obvykle ťažko plnohodnotne revitalizovateľný.

Literatúra

- BURDA, E. a kolektív *Trestný zákon – II. diel. Osobitná časť – komentár*. Vydavateľstvo C. H. BECK. 2011.
- ČENTÉŠ, J. a kolektív *Trestný zákon. Veľký komentár*. Vydavateľstvo Eurokódex. 2013
- DĚDIČ, J., KUNEŠOVÁ, SKÁLOVÁ, J. *Společnost s ručením omezeným z právního a účetního pohledu*. Praha. Polygon. 1999.
- ELIÁŠ, K. a kolektív *Obchodní zákoník*. Praktické poznámkové vydání s výběrem judikatury od roku 1900. LINDE PRAHA, a.s. Praha. 2004.
- ELIÁŠ, K. *Společnost s ručením omezeným*. PROSPEKTRUM, spol. s r.o. Praha. 1997.
- ELIÁŠ, K., BARTOŠÍKOVÁ, M., POKORNÁ, J. a kol. *Kurs obchodního práva. Právnícké osoby jako podnikatelé*. 5. vydání. Praha. C. H. Beck. 2005.
- FLOREÁN, T. *Kapitálová koncentracie*. Bratislava. PF UK. 1939.
- HANES, D. *Spoločnosť s ručením obmedzeným v novej právnej úprave*. Edícia praktické príručky. IURA EDITION. Bratislava. 2002.
- KLEE, L. *Alokace rizik ve smluvních podmínkách*. Stavitel, č. 1. *Economia*. 2008.
- OVEČKOVÁ, O. a kolektív *Obchodný zákonník. Komentár*. IURA EDITION. Bratislava. 2005.
- PATAKYOVÁ, M. a kolektív *Obchodný zákonník. Komentár*. 1. vydanie. C. H. BECK. Praha. 2006.
- PELIKÁNOVÁ, I. *Komentář k obchodnímu zákoníku*. 2. díl. Praha: LINDE. 1995
- PIWOWARSKI, J. *Etyka funkcjonariusza policji. Źródła, motywacje, realizacja*. Kraków. 2012.
- PIWOWARSKI, J. *Fenomen bezpieczeństwa. Pomiędzy zagrożeniem a kulturą bezpieczeństwa*. Kraków. 2013.
- SAMAŠ, O., STIFFEL H., TOMAN, P. *Trestný zákon. Stručný komentár*. Vydavateľstvo Wolters Kluwer (Iura Edition). 2006.
- SUCHOŽA, J. a kolektív *Obchodný zákonník a súvisiace predpisy. Komentár*. EUROUNION, spol. s r.o. Bratislava. 2003.
- ŠTENGLOVÁ, I. *Obchodní zákoník. Komentář*. 5. vydání. Praha. C. H. BECK. 1998.

Key words: limited liability company, partner, general meeting, Commercial Code, Criminal Code, crime, trade secret, confidential information, court ruling.

Summary

Protection of Information at a General Meeting of a Limited Liability Company from the Aspects of Commercial and Criminal Law

²⁰ Pozri aj: PIWOWARSKI, J. *Etyka funkcjonariusza policji. Źródła, motywacje, realizacja*. Kraków, 2012 a Piwowarski, J. *Fenomen bezpieczeństwa. Pomiędzy zagrożeniem a kulturą bezpieczeństwa*. Kraków, 2013.

The author of the article addresses the issue of potential proxy representation of a partner in a limited liability company at the company's general meeting, with particular attention devoted to the protection of information as presented by the persons concerned. The matter in question is marked by a lack of clarity in governing laws, which creates leeway for an erroneous interpretation in their application and the subsequent presence of ineligible persons at the general meetings. At the same time, it jeopardizes substantial economic facts to such an extent that relevant penalties within the meaning of both commercial and criminal law then apply as a result. The author of the article comes up with relevant solutions with an eye towards preventing the violation of autonomous integrity of a company's decision-making from occurring. To this end, he uses his own experience as an advocate and reviews opinions of renowned experts and rulings of top courts in the Slovak and Czech Republics. The article comes in reaction to an increase in the objective significance and the resulting need for the knowledge of the structure of companies on the part of police corps members whose specializations partly cover certain areas of economic crimes.

*doc. JUDr. Mojmir Mamojka, PhD.
Akadémia Policajného zboru v Bratislave
Prorektor pre vedu a zahraničné vzťahy
e-mail: mojmir.mamojka@minv.sk*

Recenzent: *JUDr. Ondrej Prikryl, PhD.*